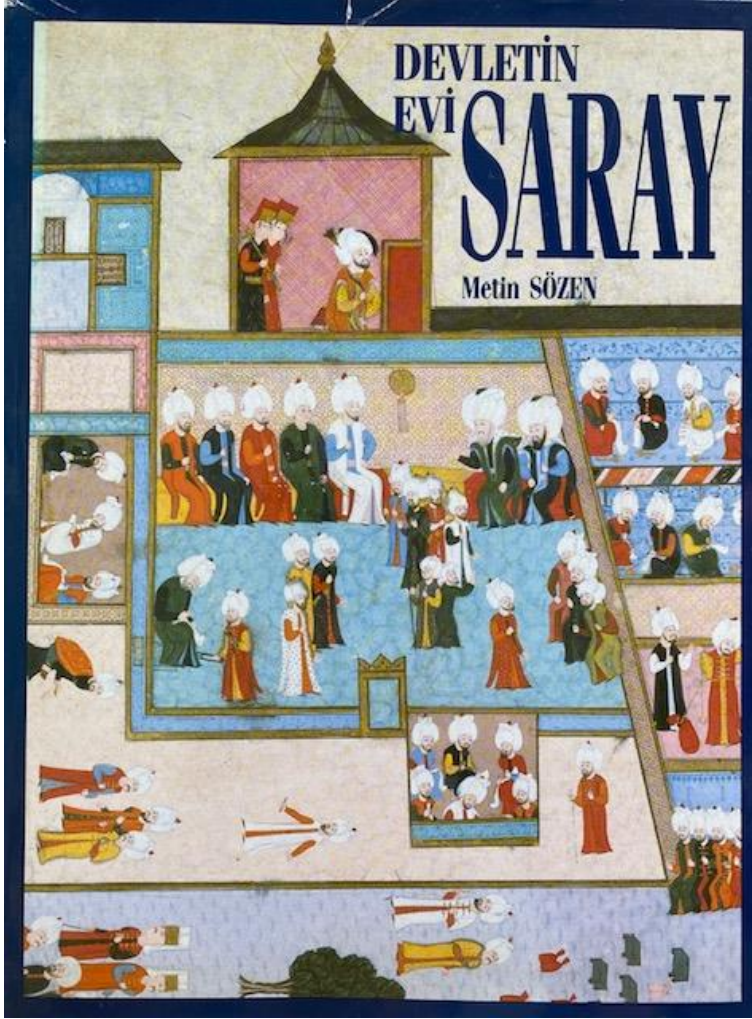

Mimar Sinan ve “Devletin Evi Saray” ile Prof. Dr. Metin Sözen’in Ardından - Rengigül Yaltırık Ural

Prof. Dr. Metin Sözen

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Metin Sözen, Türkiye'deki tarihsel ve kültürel mirasın korunması, değerlendirilmesi ve tanıtılması amaçlarıyla yoğun çaba gösteren bir bilim ve uygulama adamıdır. Çalışmaları kapsamında değişik dillerde yayınlanmış kitaplar, makaleler, belgesel filmler, radyo programları ve Safranbolu, Bursa, Kütahya gibi tarihsel yerleşim birimlerinden Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bağlı Milli Saraylar'a uzanan bir çizgide gerçekleştirdiği çeşitli uygulamalar bulunmaktadır.

2 Ağustos 2025 tarihinde, babamın dostu Prof. Dr. Metin Sözen'in vefat ettiğini Çekül Vakfı'nın ilanından öğrendiğimde bir film şeridi gibi hatıralarım canlandı. Sandoz yayınlarımızdan “Devletin Evi Saray” kitabında birlikte çalışmıştık. Kitabın arka kapağındaki fotoğrafta; masasında iki Mimar Sinan objesi ile yer almakta. Mimar Sinan'a çok büyük saygısı olduğunu, araştırmalar yaptığını, seminerler düzenlediğini biliyorum. Babamın da çok büyük saygısı vardı Mimar Sinan'a ve Sinan'ın botanik bilgisi özelliğine. Benim de tabii.

Metin amcanın ardından bir nekroloji kaleme alırken yazılarımda yer alan Mimar Sinan, mimarlığın, sanat tarihinin, doğa ile uyumunun hayatımızdaki önemini, hocalar tarafından kaleme alınmış ülkemizdeki akademik gelişimini vurgulayan bölümleri de birleştirmenin bir bütünlük kazandıracığını düşündüm.

İlk bölüm Mimar Sinan ile başlıyor. Sonra sırasıyla Prof. Dr. Metin Sözen'in Ardından, İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, RE Books Arts'a kayıtlı eserler, İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı'nın Tarihi, Milli Saraylar – Ihlamur Kasrı, Herkese 7 Ağaç - ÇEKÜL Vakfı, Kasnak Meşesi ve Türkiye Florası Sempozyumu'ndan, Atlas Dergisi ve Fest Turizm ile devam ediyor ve kendisine saygı sözcüklerimle bitiyor.

Sahip Olmaktan Öte! Sahip Çıkmak, Korumak Demektir

Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde konuk konuşmacı olarak "Marka Olma Yolunda Sürdürülebilir Başarı" konulu konferansta tebliğ vermiştim. Öğrenci ve hocaların pek hoşuna gitmişti. Bu konu üzerinde yeri geldikçe durmakta fayda görüyorum. Makalelerim ile ilgili Erzurum Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Prof. Dr. Ali Servet Öncü: "Markalaşma Yolunda Sürdürülebilir Başarı", "Hocaların Hocası Olmak: Öğrencisindeki Yeteneğin Farkına Vardırabilmek Sanatıdır" ve "Sahip Olmaktan Öte! Sahip Çıkmak, Korumak Demektir" başlıklı makalelerinizi büyük bir beğeni ile okudum. Hatta bu makalelerinizden derste de bahsedeceğim. Bahsettiğiniz "**sahip çıkmak ve korumak tam da ihtiyacımız olan ve yapmamız gereken şeyler**" diye yazarak beni onurlandırmıştı. Ülkemin markasına en güzel örnek olarak aklıma ilk **Atatürk** gelir tabii. Ancak her mesleğin öncü markalaşmış şahsı olur. Mimarlık konusunda da en iyi örneklerden birisi **Mimar Sinan** bence, kuşkusuz. Mimari estetik farkındalığının, estetikle büyümenin daha güzele ulaşmada önemine inanıyorum. E-kitaplarımın satır aralarında da vurguluyorum.

Mimarlığa ve Çevreye Duyarlı Olmak

"Çevremizde güzeli aramak, ne yazık ki, yaygın bir tavır değildir. Oysa eğitim bir güzeli ve doğruyu arama çekirdeği etrafında kurulmalıdır. **Eflatun** şöyle diyordu; **biz içgüdüleriyle güzele ve zarif olana yönelen zanaatkârlar aramalıyız;** öyle ki gençler; çocukluklarından başlayarak sağlıklı bir ortamda, her yönden gelen iyiyi içsinler; asil yapıtların etkisi onların gözlerine ve kulaklarına mutlu yörelerden gelen bir rüzgâr gibi dolsun ve onları yavaş yavaş, düşüncelerin güzelliklerine sempati duymaya, onunla armoni içinde olmaya çağırınsın. Düşüncenin gücünü hissetsinler." **Herbert Read** iyi öğrenimin ilk koşulunun okul yapısının güzelliği olduğunu söyler. **Rousseau**'nun Emil'inin güzel bir bahçe ortasında, bakımlı bir evde yetiştiğini anımsatır." Doğan Kuban Yazılar Antolojisi, 1. Cilt, "Sanat, Mimarlık, Toplum Kültürü Üzerine Makaleler", Boyut Yayınları", Rengigül e-kitabı satır araları

Marka Olma Yolunda Sürdürülebilir Başarıya Örnek: Mimar Sinan

Mimar denilen kişiyi Mimar Sinan'a hayran bir mimardan aktaracağım: "Mimar denilen kişi illâki çizerek mi anlatmalı mutluluğu? Bırakalım Abidin Dino usta yapsın resmini mutluluğun. Tâ 1961'de Galatasaray Lisesi 9-C'de Edebiyat hocam Burhanettin Şener "Herkesin içinde uyuyan bir şâir vardır." derdi. Bu fâkir ve hâkir kul, yazar durur kendiliğince. Neden mahlas olarak hâkir ve fâkir kul seçtiğime gelince; **üstadım Mimar Sinan mühründe "Ser Mimârân-ı Hassa. Hâkir-ül Fâkir Sinan"** der. Saray Baş Mimarı Hâkir ve Fâkir Sinan. Evet, kişi hele duygusal bir sanatçı, zenginleştikçe "fakirleşmelidir", her türlü yoz kisvelerden, unvanlardan, rütbelerden sıyrılmalı, salt "ete ve kemiğe" bürünmelidir. Kendisini elbette hâkir görmelidir ki aşama gösterebilsin, bulunduğu düzeyi asla doruk olarak kabul etmesin. Sönmeyen tutkusunu, o yakıcı, kavurucu aşkını Mihrimah Sultan'ı ancak Sinan usta betimleyebilirdi, bu denli şâheser biçimde. Üsküdar Mihrimah Sultan Camii revâkları tıpkı Mihrimah Sultan'ın yerlere doğru dalga dalga dökülen ve süzülen etekleridir. Bir şiir, bir aşk "taş" ile resmedilir mi? Evet ve sâdece tek kez. Üsküdar Mihrimah Sultan Camii. Yegânedir.

Mesleğimizde pirimiz üstadımız kendisine "hâkir ve fâkir Sinan" diyorsa. Biz ki onun taş yontma çırak adayınız şunun şurasında. Elbette "hâkir ve fâkir" olmalı ve kalmalıyız. Kişi odur ki. Asla "oldum" demez. Hatta piştirm bile demez. Kişi, hamlıktan kurtulmak için uğraş verir sonra da yanar. Tutuşur. Pişer. Bu "pişme" aşaması bitmez asla. "Oldum" demek! "Ol!" emri veren tek kutsal varlığa, yüce yaratana mâhsustur ve öylece de kalmalıdır. Hâkir ve Fâkir Kul'luğun en ulaşılmaz güzelliği de burada aslında. Sinan usta iyi ki büyük aşkı "Mihrimâh Sultan'a" hiç kavuşamamış. Avcının en "mutlu" olduğu an "avını" gez-göz ve arpacık yaparak "arpacık" üst kertiğinde nişanladığı andır. Kendisi için "nirvana" ile eşdeğerdir duyduğu haz. Kendisini bir anda "übermensch; üstün adam" hissedebilir.

Dolayısıyla Sinan ustam, Mihrimâh Sultan'a ulaşıyadı vuslat vukû bulsaydı dünya mimarlık tarihinde asla görülmemiş ve asla görülemeyecek olan bir şâheser üstü meydana gelebilir miydi? Malumdur, bilinir padişah soyundan olmayan kimseler hayrat olarak cami yaptırabilir. Ancak, minaresi tek olmak koşuluyla. İstanbul'da iki tane Mihrimâh Sultan Camii vardır, şaşırtıcı bir gerçektir. Bir tanesi Üsküdar Mihrimâh Sultan Camii. O, revâklarının her birisine koskoca bir destan yazılabilecek şâheser. Diğeri ise Edirnekapı Mihrimah Sultan Camii. Sinan ustamın padişah iznini dahi almadan, kendi kazancı ile yaptığı ama zorunlu biçimde tek minareli cami. 21 Haziran akşamüzeri Edirnekapı Mihrimah Sultan Camii'nin yeterli bir mesafe ile gerisinde yer alınız, bekleyiniz. Bir yüce aşk nasıl çizilebiliyor semâya.

Hatta As'mane. "Mihrimâh yani güneş ve ay; haziran yaz gün dönümünde. Güneş, turuncu ve mor ışıkların insanı esriken renk cümbüşü ile tam Edirnekapı Mihrimâh Sultan Camii'nde. Minare eksenini boyunca batarken yükselir yavaş, yavaş. Ay, Üsküdar Mihrimâh Sultan Camii, iki minaresinin tam aksinel ortasından aşk ile yanıp tutuşmak ve yaratmak hani "Böyle bir sevmek görülmemiştir" der ya Attila İlhan usta, işte öyle.

"Hassas" olmalı mimar. Zira insan denen o dev karmaşanın "huzur ve mutluluk bulacağı" mekânlar tasarlamakla, çevreyi "mamûr" kılmakla, ezcümle "imâr etmekle" mükelleftir, yükümlüdür. Mimar, salt eskiden T-cetveli, kurşun kalem ve sonra da "Eilinger" marka şeffaf kâğıtlara ya da "Schöler" marka "çizim kartonlarına" çizen bir kişi olsaydı çok "Caduque"; topal, yetersiz kalırdı. Mimar asla "oldum" dememelidir. "Oldum" diyebileceksen bu terimi kullanmadan sonsuzluğa yürüyen saray baş mimarı Sinan ustadır. Çünkü 8nci üst kat integral hesaplarında dahi çökmesi gereken o şaheser Selimiye kubbesi 4 dev Filpâyey'e (Fil Ayağı) dayanarak ve yükünü şairsel bir biçimde birbirlerine aktaran "yarım kubbeleri" kullanarak çökmemekte, zamana meydan okumaktadır. Mimar; sanatı ve tasarımı, psikolojiyi, psikiyatryi, sosyolojiyi, çevre bilimlerini, alt-yapı ve inşaat ve elektrik ve makine mühendisliklerini, uzay geometriyi ve giderek kırıklar geometrisini, meteorolojiyi, jeolojiyi, hidrolojiyi, tarım ve ormancılığı, iktisadi, hukuku [Roma Hukuku'ndan başlayarak tâ İmar Hukuku'na ve Uluslararası Özel Hukuk ve Devletler Hukuku'na kadar], Ticaret Hukuku'nu ve bilhassa Medeni Kanun: Yurttaşlar Yasası Kişi Hukuku ve Borçlar Hukuku Bâb'larını özümsemek ve uygulamakla yükümlüdür. Mimarın çevresini ve toplumu "mamûr" etme görevi tükenmez. Lûtfedip, bana lâıyk gördüğünüz "Mimar hassaslığı ve ışığı" işte bu nedenledir. Mimar özde "mamûr edebilen bir mimar" ise çizdiği her çizgide bir hikmet arayan ve eseri tamamlandığında cümle âleme âyan ve beyân edendir. İstanbul Çıkışı "Moğlova Su Kemerı" ve ince bir nakış, bir iğne oyası titizliğinde örülmüş taş duvarlar ve sütunlar ve ayaklar ve kemerler gibi. Mimar: Heykeltıraştır. Ressamdır. Yazardır. Şâirdir. Aktör, aktristir. Rejisördür. Orkestra şefidir. Yarattığı esri ile psikiyatrist, terapisttir. Mimar bir "artiste complet; komple bir sanatçı"dır." Mimar Mete Gürer, 2019

Mimar Sinan'ın Botanik Bilgisi Özelliği

Mimar Sinan'ın botanik bilgisi özelliğinden kısaca bahsetmek istiyorum; babamdan yadigâr bilgi ve belgelerin ışığında. Mimari estetik farkındalığının, estetikle büyümenin daha güzele ulaşmada önemine inanıyorum. E-kitaplarımın satır aralarında da vurguluyorum. Bir e-kitabımın 91 yerinde mimar kelimesi geçtiğini görünce, biraz da hayret ettim doğrusu: "Cumhuriyet Mimarı Ernst Arnold Egli" bunlardan bir tanesi. Enis Kortan bir diğeri. "Kaybolan İstanbul'um" kitabı ile. Doğan Kuban bir diğeri. "Sanat, Mimarlık, Toplum Kültürü Üzerine Makaleler"inde çarpıcı bir detay var: "Herbert Read iyi öğrenimin ilk koşulunun okul yapısının güzelliği olduğunu söyler." diye ifade etmiş. Adliye Nâzırı Mustafa Nâzım Paşa'mız da Erzurum Valisi iken II. Abdülhamid'e rapor yazıyor. Padişaha rapor hazırlamak! Ne zor ve büyük bir görev. "Hamidiye Gureba Hastanesi'nin gâyet hoş bir mimaride inşa edildiği"nden bahsetmiş. İtalyan mimar D'Aronco yine kitabımda geçen bir başka değer. Ve ben "Art Nouveau" hayranıyım. Son Selçuklu büyük veziri ve mimariye katkıları yadsınamaz bir büyüğümüz "Sahip Ata" da e-kitabımda. Taş işçiliği ile Ermeni Andon Usta, sonradan saraydan gönderilen mimar Hacı Bey, yenilenen Mevlevîhânemiz konusunda satır aralarında geçmekte. Sicilyalı mimar Vitaliano Poselli de yine bir başka değer. "Başkent Ankara'nın İnşasında Etkin Bir Mimar: Giulio Mongeri ve Yaşam Öyküsü" ise yine bir başka önemli değer. Mimar Kemaleddin Bey gibi nice mimarın ve eserlerinin önünde saygı ile eğilerek Sinan'ın botanik özelliğine kısaca göz atalım. Botanik o kadar güzel, zevkli, estetik bir konu ki mimarının içine girince güzelliklere daha güzellik katıyor. Botanik profesörünün kızı olunca da ister istemez sorguluyor insan botaniği ve botaniğin, ağaç ve peyzaj, doğa biliminin multidisipliner konular ile birleşmelerinde ortaya çıkan hoşlukları.

Sinan Neden Usta?

Simgelerin felsefesine vâkıf. Doğayı doğru gözlemliyor. Doğru gözlem, sabır ve doğru uygulama; başarıyı getiriyor. Simgelerin felsefesine vâkıf olan Mimar Sinan, botaniği nerede kullanmış? Hamamda. Türk hamamlarımız birer sanat şaheseri. Osmanlı dönemi yabancı gezginlerin de bu gözünden kaçmamış. Etkileşim ile Osmanlı toprakları dışına çıkmış. Büyük Britanya'ya varmış! 1959 yılında İstanbul'daki Atatürk Arboretumu'nun (Canlı Ağaç Müzesi) kuruluşunda Parisli botanikçi Camille Guinet, babama; "Mimar Sinan, iyi bir botanikçiymiş. "Boynu Bükük Lâle"yi işlemiş. Lâle, sâdece döllence boynunu bükür" demiş. Gelin hamamı kurnalarındaki, boynu bükük lâle motifini kullanan Mimar Sinan gibi bakabilmek, görebilmek, uygulayabilmek.

Ağırnas'taki Mimar Sinan'ın Evi

Pekiî, Mimar Sinan nerede dünyaya gelmişti? Nasıl bir evde doğmuştu? 2016 yılında çeşitli yurt içi ve yurt dışı seyahatler gerçekleştirmiştik. Bir tanesi de Kapadokya idi. Setur'un deneyimli, saygılı içten rehberi Can (Günay) Bey ile bu seyahatimizde Prof. Dr. Metin Sözen'in emeği olan Ağırnas'taki Mimar Sinan'ın Evi'ni, Ersin ile gezmek, fotoğraflar çekmek fırsatımız olduğunda Mimar Sinan'ı, Prof. Dr. Metin Sözen'i saygıyla anmıştık. T.C. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nden öğrendiğim; Kapadokya ve Göreme Milli Parkı'nın 1985 yılından itibaren UNESCO Dünya Mirası asil listesinde olduğu. Açıklama şöyle: "Kapadokya 60 milyon yıl önce; Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgâr tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıktı. Hititler'in yaşadığı topraklar daha sonraki dönemlerde Hristiyanlığın en önemli merkezlerinden biri oldu."

Bu kültür inceleme seyahatimizde değerli rehberimiz Can (Günay) Bey'e rica etmiştim, evin özelliklerini kısaca yazmıştı: "Mimar Sinan'ın doğduğu Ağırnas Kasabası, 3500 yıllık tarihiyle görenleri kendine hayran bırakıyor. Taş evleri, yeraltı şehirleri, olağanüstü doğal güzellikleri ve ucu bucağı olmayan tünellerinin yanı sıra kasaba son yıllardaki ünü; Koca Sinan'ın doğduğu eve bağlı. Sinan'ın 22 yaşına kadar yaşadığı bu ev başlı başına bir mimari şaheser. 500 yıllık kemerleri ve nişleri halen daha ayakta olan ev çok fazla tadilat görmemiş olmasına rağmen bugüne kadar ayakta kalmayı başarmış. Evin zemin katı Kapadokya'nın genelinde görebildiğimiz volkanik tüf tabakası oyularak mutfak ve kiler haline getirilmiş olup geriye kalan kısmı ise kesme taştan inşa edilmiş. Ahır, oturma odaları, zahire ambarı ve yatak odaları da sapasağlam şekilde bugüne ulaşan bu devasa ev, uzun bir süre ziyarete kapalı iken son yıllarda kasabaya gelen yerli ve yabancı turistlerin talebiyle ziyarete açılmış durumda. Sizin de yolunuz Kayseri'ye düşerse Ağırnas Kasabası sadece 30 dakika uzaklıkta Gesi Bağları'nın hemen ardında sizleri bekliyor." Can Günay

Ağırnas Kasabası dünya çapında bir kasaba olabilirdi.

Metin Sözen Hoca, "Mimar Sinan'ın İzinde" bir proje gerçekleştirdi, belgeleri arşivimizde. Ülkemdeki ilk akademik turizm mezunlarından biri olarak da şunu söyleyebilirim: "Mimar Sinan Turizmi" uluslararası boyut kazanabilir. İçine nice multidisipliner öğeyi de kattığımda kim bilir ne detaylar ortaya çıkar diye düşünüyorum. Elimizdeki değerlerin farkındalığı ile nice güzellikler gerçekleştireceğimize inancımı koruyorum.

Prof. Dr. Metin Sözen'in Ardından

2 Ağustos 2025 tarihinde **Çekül Vakfı**'ndan öğrendiğime göre Metin amcaya da kaybetmişiz. Babamın Kabataş Erkek Lisesi'nden 6 yaş küçüğü idi ve dostlukları, arkadaşlıkları, iş birlikleri hep devam etti. Okudukları okulları ile gurur duydular, Kabataş'a da tabii hizmet ettiler. 80'li yılların sonlarında, çoğu birbirinin dostu profesörlerden oluşan Şile yazlık sitemizin oluşumunda beraberdik. Yönetim kurulu toplantılarına babam katılmadığı zaman ben temsil ederdim, zaten ortaktık. Metin amca "Faik Hoca nerede?" diye merak eder, sorardı. O yıllarda Sandoz'da Dr. Güzin Poffet-Tamaç ile birlikte çalışırken (1984-1996) birbirinden değerli kitapları ülkemize kazandırdık. Bir tanesi de RE Books Arts'a kayıtlı "Devletin Evi Saray" idi. 1990 yılında bastırığımız Sandoz Kültür Yayınları eseri, nice yönü ile bir mihenk taşıdır ve ÇEKÜL'ün kuruluş fikri, heyecanını da yansıtır.

Ailemizin, iş hayatımızın 1990'lı yıllarında (Metin amcaya odaklı) bir film şeridi gibi geçince aklıma Milli Saraylar, Dolmabahçe Sarayı, İhlamur Kasrı, babamın onuruna düzenlenen Kasnak Meşesi Sempozyumu gibi nice güzel anılar geldi. Sırasıyla aktarmaya çalışacağım. "**Dr. Güzin Poffet-Tamaç'ın Ardından Sandoz Türkiye Anılarımla Bir Devir Cumhuriyetimizin 100. Yılı Özel**" pdf kitabımdan alıntılar gibi. Dileyen bütünü RE Books Arts'tan okuyabilir.

Sandoz Kültür Yayınları No: 12 Devletin Evi Saray

Yazan: Metin Sözen

Sanat Yönetmeni: Ersü Pekin, Koordinatör: Ertuğrul Zorlutuna

Grafik Uygulama: Grapho Yayın Tanıtım

İngilizce Özet Çeviri: Virginia Taylor-Saçlıoğlu

Baskı: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş., Cilt: Barın Ciltevi, 1990

“Dünyada son yıllarda en büyük sorun, doğal ve kültürel varlıkların korunması, zenginleştirilerek geleceğe aktarılması. Günümüz insanı, yok olan, kimlik değiştiren bu köklü değerlerin tekrar yerine konamayacağı bilinciyle, hızla yeni önlemler alınmasını istiyor. Kaçınılmaz olarak doğal ve kültürel varlıklardan sonuna kadar yararlanmanın yollarını arıyor. Çok yönlü özelliklerin yoğunlaştığı böylesi ortamlarda gelişen, sorunlar büyüdükçe önemleri daha da iyi anlaşılmaya başlanan mimarlık ürünleri arasında, başta yeşil çevreleriyle birlikte saray, köşk ve kasırlar gelmektedir. Ülkemizde ise, 1984 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tarafsız önderliğinde düzenlenen Milli Saraylar Sempozyumu'nun ardından alınan kararlar doğrultusunda başlatılan çok yönlü köklü girişimlerin ilk örneklerinin verilmeye başlanması, bu konuya yeni bir boyut kazandırmış bulunuyor. Yeni düşüncelerin gelişmesine neden olan bu tür yapıların, nasıl büyük olanakları geçmişten günümüze aktardığı da artık daha somut görülebiliyor. Son yıllarda özellikle insan-çevre, kültürel miras-süreklilik-ulusal kimlik ilişkisi konusunda yapılan tartışmalara verilebilecek somut örneklerin başında da saray, köşk ve kasırlar gelmektedir.

Bu örnekler, mimarlık ve çevre değerleri açısından olduğu kadar, kentsel kimliğin açıklığa kavuşmasına neden olacak tartışmalara da ilginç ipuçları vermektedir. Çünkü bir toplumun yüzlerce yıl içinde ne tür bir yönetim biçimi geliştirdiği, bunu ne gibi öğeleri kullanarak kentsel boyuta aktardığı, zamanla gelişen isteklere uygun olarak hangi noktalarda değişikliğe uğrattığı, bir bakıma böylesi yapılarla somut biçimde sergilenme olanağı bulmaktadır. Gerçekten uzun Osmanlı yönetimi boyunca İstanbul'da sultanların Topkapı Sarayı'ndan Dolmabahçe Sarayı'na taşınmalarına kadar geçen sürede, sanat ve mimarlık alanındaki değişme ve gelişmeler, Osmanlı İmparatorluğu'nun çok yönlü değerlendirilmesine neden olacak önemde verileri içermektedir. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından başlatılan köklü çalışmaların ışığında yapılan araştırma ve uygulamalara, kuruluşumuzun 30. Yılında biz de, bütünü görebilmek üzere böyle bir genel yayınlara katılıyoruz.” Dr. Edgar Poffet, Önsöz'den

“**Devletin Evi Saray**” kitabının Sanat Yönetmeni: Ersü Pekin. Koordinatör: Ertuğrul Zorlutuna. Grafik Uygulama: Grapho Yayın Tanıtım, İngilizce Özet Çeviri: Virginia Taylor-Saçlıoğlu. Ertuğrul Bey'in ardından bir nekroloji kaleme almıştım, dileyen RE Books Arts'tan okuyabilir.

Metin amca ile bu sayıda tanıştım Sanat Yönetmeni Ersü Pekin Bey'i. Sonra Semahat (Arsel) Hanım'ın (1996-2019), Divan'ın kitap çalışmalarında hayli işbirliği halinde olduk. Eşi Arzu (Karamani Pekin) Hanım da çalışmalarımıza dahil oldu. Ahenk içinde çalıştık. “Eskimeyen Tatlar” kitabı çalışmasında, Ayşe (Sümer) Hanım koordinatörümüzdü. Ayhan Şahenk Vakfı'nın çıkartmış olduğu “Kapadokya” kitabını 1999'da imzalayarak bana hediye etmişti. Editörü Metin Sözen. Her açıdan benim için kıymetli bir kitaptır. Kitabın “Teşekkür” bölümünde kardeşi Gürol Sözen'in iki fotoğrafı yer alıyor. Gürol Bey'in, İş Bankası Yayınları'ndan çıkan “Bulutların Altındaki Uygurluk Anadolu” kitabı arşivimde.

Ne yazık ki Dr. Bey (Dr. Edgar Poffet) 15 Nisan 2025, Salı sabahı saat 11.00'de Saint Esprit Katedrali'nde düzenlenen bir törenle ebediyete intikal etti. 4 Eylül doğum gününde kendisini, örnek aldığım özellikleriyle “**Dr. Edgar Poffet'nin Ardından Türkiye Sandoz Kurum Kimliğine Bir Kesit**” yazımla andım. Dileyen okuyabilir.

1980 yılında **İstanbul Üniversitesi** Halkla İlişkiler, Tanıtım ve Dokümantasyon Bölümünde Müdür Yardımcısı, İstanbul Üniversitesi Bülteni Yazı İşleri Müdürü olarak İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü, Prof. Dr. Cem'i Demiroğlu ve Ayşe Semiha Baban ile başlayan iş hayatım, babamın bilim adamı olmasından da dolayı üniversite ve bilim dünyasından, özel (kurumsal) sektöre geçmemle; Güzin (Poffet) Hanım ile Sandoz, 1984 yılından itibaren benim ve ailemin hayatında yer aldı. Kendisi ile birlikte Doktor Bey başta olmak üzere kıymetli ailesi, Erman (Atasoy) Bey ve Jutta Hanım, her yıl yaş günümü ilk kutlayan sevgili dostumuz Dr. Altan Demirdere, ilaç sektörü, iş dünyası, bilim ve sanat, Soroptimist camiasından kesitler ile nice kıymetli şahsiyeti ve kurumu tanımış oldum, olduk. 1996 yılında Semahat (Arsel) Hanımla birlikte (Koç Holding, VKV, Koç Şirketleri) çalışmaya başladığımda; gerek bilim dünyasından gerekse de iş, kültür, sanat dünyasından bana yansıyan aşinalık ile birçok farklı ve hassas dengeleri içeren mesleğimde, 40 yıl, fazla zorlanmadan çalışabildiğim, kendimi ve ailemi pek çok açıdan geliştirebildiğim, kendi işimi kurabildiğim, topluma maddi ve manevi faydalı olabilmeye çalıştığım için mutluyum.

Sandoz yayınlarından “**Devletin Evi Saray**” kitabı çalışmaları sırasında Metin amcanın Dolmabahçe Sarayı’nda bir ofisi olduğu hafızamda. Nitekim ÇEKÜL’deki özgeçmişindeki ilgili bölüm şöyle:

“Prof. Dr. Metin Sözen, **TBMM Başkanlığı Kültür ve Sanat Danışmanı, Bilim ve Değerlendirme Kurulu Başkanı** olarak, yeniden yapılanma süreci içinde “**Devletin Evi Saray**” başlığı altında geliştirdiği “Saray Müze”, “Müze İçinde Müze”, “Depo Müze”, “Fabrika Müze” kavramlarının ışığında 1984 yılından itibaren, 25 yıl içinde Dolmabahçe, Beylerbeyi, Yıldız saraylarında, Aynalıkavak, Küçüksu, Ihlamur, Beykoz, Maslak kasırlarında ve Yalova Atatürk köşklerinde bilimsel çalışmaları yönetti. Bu çalışmalarıyla TBMM Başkanlığı “Üstün Hizmet Ödülü”, Kültür ve Turizm Bakanlığı “Koruma Onur Ödülü”, Vakıflar Genel Müdürlüğü “Vakıf İnsan Ödülü”, “Ağa Han Mimarlık Ödülü” ve Kültür ve Turizm Bakanlığı 2007 yılı “Kültür ve Sanat Büyük Ödülü”, 2013 yılında ise “Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü”nü Tarihi Kentler Birliği adına aldı.”

İ.Ü. Bülteni – Sandoz Dergisi

Üç ayda bir yayınlanan Sandoz Dergisi’nin her kapağı birer sanat eseri gibi güzel, özgün. Her sayısında kıymetli makaleler barındırıyordu. Aklıma geliveren Güzin Hanım’ın da saygı duyduğu Çiçek Derman, Uğur Derman. Ne kadar kibar, görmüş geçirmiş insanlardı. Çiçek Derman Hanım Rikkat Kunt’u yazmıştı Sandoz Bülteni’ne. Hem Çiçek Hanım kıymetli hem Rikkat Hanım. Gülbin Mesera; “*Türk Tezhip ve Minyatür Sanatı*”nı kaleme almıştı. Zeynep İnankur, Nazan Ölçer, Rengin Dramur Hanımlar ile Sandoz’da görüşmüştük. Bedreddin Pars, Metin Sözen, Nurhan Atasoy gibi nice konusunun uzmanları Sandoz Bülteni’ne yazılarıyla katkıda bulundular.

Nurhan Hoca’nın yazısını önceki yıllarda çalıştığım İstanbul Üniversitesi Bülteni’nde yayınlamıştım. Arşivimde. “İbrahim Paşa” kitabında da babama teşekkür etmişti Nurhan Hoca, o yıllarda doçentti. Çoğu kitabı arşivimde. Koç Holding’in kültür yayınlarında da yer aldı. Toplantılarda görüştük. Koç Ailesi’nin bir toplantısında Nurhan Hoca’nın benimle içten konuşmasına şahit olan Rahmi (Koç) Bey “Gelinlik kumaşı neden ülkemizden almadınız?” diye espri ile sormuştu. Nurhan Hoca da “Türkiye’de yoktu” diye cevap vermişti. Gerçekten de yoktu, şimdilerde ülkemizde böyle kumaşlar dokunuyorsa mutlu olurum. Ord. Prof. Dr. Anna Masala ile birlikte koordinasyonunu üstlendiğim Roma Üniversitesi’ne Prof. Dr. Cem’i Demiroğlu ve eşi Nuran Hanım, Prof. Dr. Nüsret Ekin, Prof. Dr. Sahir Erman ve eşi Gül Hanım ile oğulları, Prof. Dr. Afif Erzen, Prof. Dr. Esat Çam, Prof. Dr. Yüksel Ülken, Prof. Dr. Yılmaz Altuğ, Prof. Dr. Nurhan Atasoy ile birlikte gitmiştik. Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Talat Halman, Çinuçen Tanrıkorur, Sabiha Tansuğ, Elif ve Bedi Aran konuklarımızdı. Roma’da birlikte gelinlik kumaşı seçmiştik. “Gül’e (İrepoğlu) aldım, sana da alalım” dedi Nurhan Hoca ve bizi Vatikan’da gezdirip, bilgilendirdikten sonra gelinlik mağazalarına, kumaşçılarına gittik. Dantel üzerine ovaryumu gelin telleri ile beyaz gelin çiçek petalleri aplike edilmiş çok güzel bir kumaş aldırılmıştı.

Rengin Bütün Dramur’u İstanbul Üniversitesi Bülteni yazı işleri müdürü iken tanıdım. Sandoz’da da tatlı tatlı sohbet ettik. Eczacılık tarihi, eski eczaneler, hekimbaşı bahçeleri konusunda çok kıymetli çalışmaları vardı ve eski köklü bir aileye mensuptu. Ağır ağır, yumuşak ve ağdalı, çok saygılı konuşma dili, üslubu vardı, kıyafetleri, oturuşu gibi. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi idi. “Yıldız Sarayı Eczanesi ve Yıldız Sarayı Askeri Hastanesi” konusunda bir makalesi çıkmıştı Sandoz Bülteni’nde. Arşivimde.

Babamın “Tarih Boyunca İstanbul’un Park Bahçe ve Koruları Egzotik Ağaç ve Çalıları” kitabına atıfla Yıldız Sarayı Şehzade Köşkleri bahçelerinin özellikleri ile Diren Çakılıcı’nın “Abdülhamid’in Hayvan Merakı” birbirini tamamlayan arşivimdeki çalışmalar.”, Dr. Güzin Poffet-Tamaç’ın Ardından Sandoz Türkiye Anılarımla Bir Devir Cumhuriyetimizin 100. Yılı Özel, pdf kitap

İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü

Sanat Tarihi Yazıları: Cumhuriyetimizin 100. Yılına Armağan

80. Yılında İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, Ara Altun, Şennur Kaya

“İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde özerk Sanat Tarihi eğitimi, 1943 yılında Viyana Üniversitesi’nden Prof. Dr. Ernst Diez tarafından başlatılmış ve 80 yılı geride bırakmıştır. Önce tek kürsü olarak fakülte teşkilatında yer alan Sanat Tarihi disiplini, 1963 yılında Türk-İslam Sanatı, Estetik ve Sanat Tarihi ve Bizans Sanatı Tarihi Kürsülerine ayrılmıştır.

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğrenin Kanunu ile kürsüler kaldırılarak bölüm yapılanmasına gidilmiş, Edebiyat Fakültesi'nde de Arkeoloji ve Sanat Tarihi disiplinleri tek bölüm altında birleştirilmiştir. 2002 yılında iki bölümün ayrılmasına karar verilmesiyle Sanat Tarihi Bölümü olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde lisans eğitimi vermeye devam edilmektedir.

Geçen zaman zarfında kürsü ve bölüm hocalarının başlattığı araştırma, yayın, sistemli kazı ve yüzey araştırmaları ise alanında ilkleri ve önemli tespitleri barındırmaktadır. Bunlar arasında 1960'lı yıllarda Prof. Dr. Oktay Aslanapa'nın İznik'te başlattığı kazılar, 1981 yılından itibaren İznik Çini Fırınları Kazısı adıyla 43 yıldır devam etmektedir. 1959 yılında kurulan Sanat Tarihi Enstitüsü (1982'den sonra Sanat Tarihi Araştırma Merkezi) tarafından 1964-65 yılında ilk sayısı yayınlanan Sanat Tarihi Yıllığı, 2023 yılında 32. sayıya ulaşmıştır. Cumhuriyet'in 100. yılı münasebetiyle Sanat Tarihi Bölümü tarafından hazırlanan bu anlamlı kitapta, Sanat Tarihi disiplininin de kuruluşundan itibaren 80 yıllık geçmişi, faaliyetleri, öğretim ve çalışan kadrosu 9 başlık halinde ele alınmış, son bölümü oluşturan Onur Listesi'nde bu sürece uzun ya da kısa dönem katkı sağlayan tüm isimler minnet ve saygıyla anılarak gelecek kuşakların devralacakları bu köklü mirası tanımaları amaçlanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Kürsüsü / Bölümü: Kuruluşu, Faaliyetleri ve İdari Gelişimi

İstanbul Üniversitesi'nde günümüzde Sanat Tarihi Bölümü adıyla sürdürülen lisans diploma eğitiminin tarihi süreci, idari yapısında yapılan düzenlemelere göre dört dönem çerçevesinde ele alınmalıdır. İlk oluşum, yabancı ve yurtdışında lisansüstü eğitimlerini tamamlayıp yurda dönen genç Türk bilim insanlarının öncülüğünde gerçekleşmiştir. İstanbul Üniversitesi'nin davetiyle Viyana Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Ernst Diez**'in 1943 yılında "seminer" esasına dayalı tek kürsü olarak başlattığı sanat tarihi derslerinin amacı; bu alanda öncü olarak üniversite yapıda ihtiyaç duyulan Sanat Tarihcileri yetiştirmek, bulunduğu İstanbul'daki kültürel zenginliklerle birlikte, Anadolu'da araştırmalar yaparak Sanat Tarihi disiplini içinde "Türk Sanatı" kavramının gelişimini ve yaygınlaşmasını bilimsel temele dayalı olarak sağlamak" olarak belirlenmiştir. İstanbul Üniversitesi'nde Diez'in 1943 yılında başlattığı Sanat Tarihi dersleri, II. Dünya Savaşı koşulları nedeniyle kesintiye uğramış olsa da 1946 yılından itibaren aralıksız devam etmektedir.

Ord. Prof. Dr. Mazhar Şevket İpşiroğlu, Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülken ve Diez'in asistanı olarak göreve başlayan **Prof. Dr. Oktay Aslanapa** kürsünün ilk hocalarıdır. 1949 yılında Diez'in ayrılmasından sonra kürsünün başkanlığını İpşiroğlu yapmıştır. Türk-İslam Sanatı, Batı Sanatı, Bizans Sanatı konularında derslerin anlatıldığı kürsüde 1950'li yılların başlarında Bizans Sanatı derslerini, **Prof. Dr. Semavi Eyice**'nin asistanlığında, **Prof. Dr. Philipp Schweinfurth** vermeye başlamıştır. 1940'lı ve 50'li yıllarda öğretim ve asistan kadrosunun etkisiyle, İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi disiplininin eğitim sisteminde Alman ekolu yerleşmiştir. Sanat Tarihi kürsüsünün kuruluş yılları, aynı zamanda bugünkü Edebiyat Fakültesi binasının inşa edildiği döneme denk gelmektedir. Daha önce aynı yerde bulunan Zeynep Hanım Konağı'nda eğitim veren Edebiyat Fakültesi, bu konağın 1942 yılında yanmasından sonra Fındıklı'da Hatice Sultan Sarayı'na (günümüzde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi) taşınmıştır. Diez de ilk sanat tarihi derslerine burada başlamıştır. **Mimar Prof. Dr. Sedat Hakkı Eldem ve Prof. Dr. Emin Onat**'in tasarladığı halen kullanılmakta olan fakülte binasının inşaatının tamamlanmasından sonra kürsüler, 1951-1953 yılları arasında buraya yerleşmiştir. Kuruluş ve taşınma süreçlerinin tamamlandıktan sonra kürsü hocaları, teorik dersler dışında araştırma faaliyetlerine de ağırlık vermiştir. Ayrıca 1959 yılında yeni bir oluşuma ön ayak olunarak eğitim ve araştırmalara daha hız vermek amacıyla Sanat Tarihi Enstitüsü kurulmuştur. Ancak ödenek ve kadro sorunları nedeniyle bu çalışmalar kişisel çabalarla sınırlı kalmıştır. Sanat Tarihi kürsüsü, kurulmasından 20 yıl sonra, 1963 yılında, Prof. Dr. Oktay Aslanapa'nın teklifi ile Türk-İslam Sanatı Kürsüsü, Estetik ve Sanat Tarihi Kürsüsü ve Bizans Sanatı Tarihi Kürsüsü olarak üç kürsüye ayrılmıştır. Seminer derslere de her biri ayrı sertifika programı olan kürsülerde devam edilmiştir. Sanat Tarihi disiplini içerisindeki Türk-İslam Sanatı Kürsüsü başkanlığını Prof. Dr. Oktay Aslanapa, Estetik ve Sanat Tarihi Kürsüsü başkanlığını Ord. Prof. Dr. Mazhar Şevket İpşiroğlu, Bizans Sanatı Tarihi Kürsüsü başkanlığını Prof. Dr. Semavi Eyice uzun yıllar yürütmüştür.

Üç kürsüden oluşan Sanat Tarihi disiplininin idari yapısı, 1981 yılında Yüksek Öğrenim Kurulu'nun kurulması ve 2547 sayılı Yüksek Öğrenin Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile yeniden düzenlenmiştir. Yeni kanun çerçevesinde üniversite yapılanmasında yaşanan en köklü değişimlerden biri, kürsülerin kaldırılması olmuş, böylelikle Türk ve İslam Sanatı, Estetik ve Sanat Tarihi, Bizans Sanatı Tarihi Kürsüleri Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı olarak Edebiyat Fakültesi'nde yeni oluşturulan Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nün çatısı altında yer almıştır.

Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü başkanlığını da 1990 yılına kadar Prof. Dr. Semavi Eyice yapmıştır. 1990 yılında Genel Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Türk ve İslam Sanatı Ana Bilim Dalı, Bizans Sanatı Ana Bilim Dalı olarak lisans düzeyinde ortak Sanat Tarihi Programı uygulanmıştır. Yeni dönem, derslerin ve içeriklerinin yeniden planlanmasını da gerektirmiştir. Ayrı sertifika veren üç kürsüde seminer olarak yapılan dersler yerine 8 sömestride (dört yıl) tamamlanması zorunlu olan kredili sisteme göre ders ve ders içerikleri planlanmıştır. 1963-1982 yılları arasında mezuniyet için zorunlu tutulan lisans bitirme tezleri de artık zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. Sanat Tarihi alanında, Panayot Özdemirci'nin 1947 tarihli Sergios Baccos Kilisesi başlıklı ilk lisans bitirme tezinden 1982 yılına kadar toplam 909 bitirme tezi hazırlanmıştır. Lisans tezleri esasen kitaplığa kayıtlı olmakla birlikte yer darlığından kürsülerde muhafaza edilmiştir. İstanbul Üniversitesi'nde Sanat Tarihi lisansüstü eğitimleri, 2547 sayılı kanun uyarınca 1982 yılında kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde 2002 yılına kadar Sanat Tarihi Bilim Dalı'nda daha sonra Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı'nda tezli Yüksek Lisans ve Doktora seviyelerinde sürdürülmektedir. 1959 yılında kurulan Sanat Tarihi Enstitüsü de 1982 yılı itibariyle Sanat Tarihi Araştırma Merkezi adı altında ayrı bir müdürlük olarak faaliyetlerini devam ettirmektedir. Yüksek Öğretim Kurulu'nun Türkiye üniversitelerinde teşkilatlanma birliğini sağlamak amaçlı düzenlemesine dayalı olarak 02.05.2002 tarihli kararla İstanbul Üniversitesi'nde Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü ikiye ayrılmış ve Sanat Tarihi Bölümü'nün ilk bölüm başkanı **Prof. Dr. Ara Altun** (2002-2012) olmuştur. **Prof. Dr. Baha Tanman** (2012-2019), **Prof. Dr. Uşun Tükel**'den sonra 2020 yılında bu görevi **Prof. Dr. Asnu Bilban Yalçın** devralmıştır.

İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Disiplini Onur Listesi

Adı-Soyadı, Görev Tarihleri: Ernst DIEZ 1943-1949, Oktay ASLANAPA 1943-1983, H. Ziya ÜLKEN 1948, Semavi EYİCE 1948-1990, Mazhar Şevket İPŞİROĞLU 1949-1977, Stevan RUNCIMAN 1950, Philipp SCHWEINFURTH 1950-1954, Kurt ERDMANN 1952-1958, Haldun TANER 1953-1955, Sezer TANSUÇ 1953-1956, Şerare YETKİN 1954-1995, Semra ÖGEL 1955-1958, Güner İNAL 1956-1959/1972-1974, Nuşin ASGARİ 1957-1959, Hubert SCHRADE 1959, Ülay TOSUN 1959-1960, Nurhan ATASOY 1959-1997, **Metin SÖZEN 1960-1967**, George SCHEJA 1961, Karl OETTINGER 1962, Yıldız DEMİRİZ 1964-1986, Ponsu KARAHASAN 1966-1967, Fitnat KINRAN 1966-1968, Tülay REYHANLI 1967-1971, Delma AYŞAKAR 1968-1972, Ara ALTUN 1969-2012, Meral ONUKTAV 1969-1973, Seyhan AKAR 1970-1971, Ünsal YÜCEL 1971-1986, Münevver (KEŞOĞLU) DERVİŞBEY 1972-1997, Mehmet İ. TUNAY 1973-1998, M. Sinan GENİM 1974-1981, Çimen ÖNER 1975-1976, Tanju CANTAY 1976-2002, M. Baha TANMAN 1976-2019, İ. Birol ALPAY 1977-1981, Hüsametdin AKSU 1978-2007, Gül İREPOĞLU 1979-2005, Tarcan YILMAZ 1980-2008, Aykut KÖKSAL 1982-1982, Ayla ÖDEKAN 1987-1996, Zühre İNDİRKAŞ 1990-2013, Ahmet Kamil GÖREN 1992-2020, Engin AKYÜREK 1992-2014, Ayşe Fulya ERUZ 1983-1985 / 1995-2013, Çağla ÇAKIN 2000-2009, Arzu AKKAYA 2014-2018, Elif İpek AKKAYA 2011-2018. 35. Madde ile görevlendirme Hatice ÖZYURT ÖZCAN 1998-2003, İbrahim YILDIRIM 2007- 2012, Özlem ÖZTOKSOY 1998- 2007, Arzu AKKAYA 2007-2014, Merve KALAFAT YILMAZ 2016-2021, Sanat Tarihi Seminer Kitaplığı Jale BUĞRA 1951-1964, Okşan ALDORA 1964-1965, Nil AKYON 1965-1983, Fulya ABDULHAYOĞLU (TÜKEL) 1983-1986, Nalan ALTINAY 1986-1998, Raziye KURNAZ 1998-2002. Onur Listesi, Ekim 2008 tarihinde 65. Yıl Toplantısı için metal levha üzerinde hazırlanmış, 24.10.2008 günlü toplantıda yazılı şekli konuklara dağıtılmış olup (Ek 1); bu yazı için 2008 sonrası eklemeler Sanat Tarihi Bölümü tarafından yapılmıştır.”

RE Books Arts'a Kayıtlı Eserler

Konuyla ilgili İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü hocalarının eserlerine odaklı: Yazarların bazılarını yakından tanımak benim için şans ve onur. Hüsnü (Demiriz, Prof. Dr.) amcanın kardeşi Yıldız (Demiriz, Prof. Dr.) teyzenin, babamın dostu, aynı kurulda (Anıtlar) birlikte çalıştığı Semavi (Eyice, Prof. Dr.) Bey amcanın, nice anımız, fotoğrafımız, babama bir kitabında teşekkürü ile Nurhan (Atasoy) Hocanın, sevgili yeğeni Gül'ün (İrepoğlu, Prof. Dr.) de. “Prof. Dr. Şerare Yetkin Anısına Çini Yazıları” kitabı Sanat Tarihi Derneği Yayınları'ndan. Sandoz Yayınları “Sanat Tarihinde Doğudan Batıya. Ünsal Yücel Anısına Sempozyum Bildirileri” kitabımız gibi. “Nil Kıyısından Boğaziçi'ne Kavalalı Mehmed Ali Paşa Hanedanı'nın İstanbul'daki İzleri” kitabının editörü Baha Tanman. Rengigül kitabımızın kaynak kitaplarından. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın azatlısı Pembe Hatun Vakfı aile tarihi, şeceremiz için kıymetli.

Bölümün öğrencileri çok şanslılarım diye düşünüyorum. Babamın “Çok kuvvetli hocalardan yetiştik” dediği gibi. Edebiyat Fakültesi'nde de kimler yok ki? Halide Edip, Mina Urgan, Azra Erhat, Ercüment (Atabay) amca...

Haldun Taner, devam etseymiş Prof. Dr. Haldun Taner olacakmış anlaşılın. Kendisinin ve sevgili eşi Demet (Taner) Hanım'ın kitapları arşivimde. RE Books Arts Rengigül Ural Kitaplığı manevi değerlerle de çok kıymetli bir kitaplık olma yolunda, kayıtlar devam etmekte. Mümkün olduğunca, vaktim yettiğince gelecek kuşaklar için kaleme almaya da gayret ediyorum.

“Anılarımdaki Sanat Tarihi”, Prof. Dr. Yıldız Demiriz

“Fakültede ilk tanıştığım asistan Nurhan Atasoy oldu. Beni ve arkadaşım Özden Süslü'yü yardım etmemiz için odasına çağırmıştı. İlgili olduğumuzu ve yapacağımız işin öğretici olduğunu söylemişti. Hakikaten, film halinde saklanmış diaların hangi esere ait olduğunu kitaplara bakarak bulmaya çalışırken daha anlatılmamış konular hakkında bile biraz bilgi edinmiştik. Bizi pek de tanımadan ilgili olduğumuzu nasıl anladığına şaşmıştım biraz. Oysa kürsünün öbür tarafına geçtiğimde, sınıf dolusu öğrenciden hangilerinin sahiden ilgili olduğunun bakışlarından hemen anlaşılabilirdiğini hemen gördüm. Metin Sözen biraz daha gençti, çok hareketliydi ve çevresine insan toplamayı seven bir kişiliğe sahipti. Onun zamanında asistan odası hep kalabalıktı. Metin doktorasını verdikten sonra İstanbul Teknik Üniversitesi'ne geçti. Ayrı yerlerde çalıştığımızımıza karşın, ortak konularımız dolayısıyla sık sık karşılaşmaya devam ettik. Şerare Yetkin'i biraz daha sonra tanıdım. Bir süre burslu olarak Almanya'da kalmış, o hiç aceleci olmayan yapısıyla doktorasını vermekte gecikmişti. Doktora sınavından sonra tekrar bölümde asistanlığa bıraktığı yerden devam etti. Belki bu nisbeten geç tanışma yüzünden ona, bütün karşı çıkımlarına rağmen hep “Şerare hanım” diye hitabettim.”, Anılarımdaki Sanat Tarihi, Asistanlar bölümü, s. 14, 2005

Dileyen “Prof. Dr. Yıldız Demiriz ve Özel Müzik Hocası Cemal Reşit Rey Bey ∞ 10 Kasım Özel” makalemi okuyabilir.

İTÜ Mimarlık Fakültesi

İTÜ Mimarlık Fakültesi'nin ilk kız öğrencilerinden biri **Oya Bekiroğlu** halamızdı, Allah rahmet eylesin. “Rengigül” aile kitabımızdan başka “**Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ten Teşekkür Mektubu Alan Nurettin Bekiroğlu Eniştemiz ve Galatasaray Lisesi'ndeki Resim ve Marangozhâne Atelyesi ile Ülkemiz Sanat, Spor, Bilim, Kültür ve Tarihine Çok Yönlü Bakış -Cumhuriyetimizin 100. Yılı Özel**” pdf kitabımızda da ilgili bölümde yazmıştım, diyen 104 sayfalık bütünü RE Books Arts'tan okuyabilir. “**Doğan Hasol**’un resmî sitesinde “**Önce İTÜ Vardı**” başlığıyla bir devri mimar bakış açısıyla anlatan yazısındaki bir fotoğrafta, sınıf arkadaşı olarak Oya halam da var.

“**Mimarlık öğrencileri, Taşkılla 1958.** Soldan sağa : Atilla Erbuğ, Doğan Hasol, Güngör Nalçacı (Aydoslu), Yaprak Ataman (Karlıdağ), Yıldız Sey, Hayzuran Yunt (Hasol), Oya Oktav (Bekiroğlu)”, Doğan Hasol, “Önce İTÜ Vardı”

“Taşkılla’da keyifli bir öğrencilik yaşamımız oldu. Okulun Beyoğlu’na yakınlığı ciddi bir avantajdı. Beyoğlu sinemaları belki de en canlı dönemlerini yaşıyordu: Lale, Saray, Emek, Yeni Melek, Atlas, İpek, Alkazar, Elhamra gibi sinemalar...

Marilyn Monroe, Elizabeth Taylor, Nathalie Wood, Brigitte Bardot, Grace Kelly, Kim Novak ve daha niceleri en yeni filmleriyle bize Beyoğlu kadar yakındılar. Marlon Brando, James Dean gibi, ünlü erkek sinema oyuncularını da vardı kuşkusuz, ama tabii onlar bize rakip bile olamazlardı: Biz İTÜ öğrencileriydik! Yakamızda arı rozeti, elimizde T cetveli ile çok cakalıydık.” diyor Doğan Hasol Hoca “Önce İTÜ Vardı” yazısından.

İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı'nın Tarihi

“İTÜ'deki mimarlık tarihi eğitiminin tarihine ilişkin değerlendirmeler yapmayı amaçlayan bu yazıda İTÜ Mimarlık Fakültesi'ndeki Mimarlık Tarihi eğitimi, lisans ve yüksek lisans bölümleri olmak üzere iki ayrı başlık altında değerlendirilmiştir. İTÜ'deki Mimarlık Tarihi eğitimiyle ilgili olarak çok kısıtlı sayıda yayınlanmış kaynak bulunduğundan bu yazı için, ağırlıklı olarak İTÜ Mimarlık Fakültesi ve Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı arşivlerindeki dosyalara ve eğitim içinde yer almış kişilerin sözlü bilgilerine başvurulmuştur.”

I. İTÜ Mimarlık Fakültesi Lisans Eğitimi Tarihi

A. Mimarlık Tarihi Kürsüsünün Kuruluşu

“İstanbul Teknik Üniversitesi'nin tarihi XVIII. yüzyıla kadar geri götürülse de Mimarlık ve dolayısıyla Mimarlık Tarihi eğitimi daha ziyade 20. yüzyılda kurumsallaşmaya başlamıştır. Mühendislik eğitimi içinde, inşaat mühendisleri ile ortak yürütülen mimarlık eğitimi 1944 yılına kadar İnşaat Mühendisliği'nin yapı kısmı olarak sürdürülmüştür. Bu zamanlarda düzenli bir Mimarlık Tarihi eğitiminden söz etmek mümkün değildir. 1944-45 eğitim yılında ilk kez faaliyete geçen bağımsız Mimarlık Şubesi'ndeki Mimarlık Tarihi derslerini Avusturyalı **Profesör Clemens Holzmeister** vermiştir. Henüz bir Mimarlık Tarihi kürsüsü bulunmadığından Mimarlık Tarihi dersleri Holzmeister'in bağlı bulunduğu Bina Bilgisi II kürsüsü bünyesinde yürütülmüştür. Birinci ve ikinci sınıfta verilen iki Mimarlık Tarihi dersi, günümüzün Antik Çağ ve Avrupa Mimarlığı derslerine yakın bir içeriğe sahipti. Clemens Holzmeister'in ayrılmasıyla Mimarlık Tarihi derslerini **Paul Bonatz**'ın yönettiği Bina Bilgisi III kürsüsünden **Kemali Söylemezoğlu** üstlenmiştir.

Mimarlık Tarihi derslerine paralel bir biçimde daha ilk yıllardan itibaren Bina Bilgisi II kürsüsüne bağlı olarak Sanat Tarihi dersleri de mimarlık eğitimi içinde zorunlu ders olarak yer almıştır. Bu dersleri veren **Hilmi Ziya Ülken'e** 1947'den itibaren **Mükerrem Usman** asistanlık yapmış, 1949-50 öğretim yılında **Sabahattin Eyüboğlu** eğitime katılınca Hilmi Ziya Ülken ayrılmış ve Eyüboğlu 1969 yılına kadar bu görevde kalmıştır. İTÜ'nün Gümüşsuyu Kışlası binasında devam eden eğitim, 1950 yılında Taşkışla'nın restorasyonunun bitmesiyle, buraya taşınmıştır. Mimarlık Tarihi konusunda hâlâ yetişmiş bir profesör olmadığı için ancak 1952 yılında İtalya'dan gelen **Paolo Verzone**'nin İTÜ'de görevlendirilmesiyle Mimarlık Tarihi Kürsüsü bağımsız bir birim olmuş ve Sanat Tarihi de varlığını buraya bağlı olarak sürdürmüştür. Paolo Verzone ile birlikte zorunlu Mimarlık Tarihi derslerinin sayısı dörde çıkmıştır. 1952 yılının sonunda **Doğan Kuban** Mimarlık Tarihi kürsüsünün asistanı olur ve İtalyan profesörün Mimarlık Tarihi derslerinin çevirisini yapmıştır. Profesör Verzone 1957'de okuldan ayrılınca kürsünün imza yetkisi bir süreliğine Matematik profesörü olan Hamit Dilgan'a ve Kemali Söylemezoğlu'na verilmiştir. Doğan Kuban 1958 yılında eylemli doçent olunca kürsünün yetkisini ve derslerin önemli bir bölümünü üstlenmiştir. Bunların içinde o güne kadar Kemali Söylemezoğlu'nun verdiği Rölöve dersi de yer almıştır. 1958 yılından itibaren kürsüye alınan **Sanat Tarihi (ST)** ve Mimarlık kökenli asistanların bir kısmı aynı kurumda kalıp profesör olmuş, bir kısmı da bir süre sonra ayrılıp başka bölüm veya okullara gitmiş ya da Mimarlık Tarihi'yle ilişkisini kesmiştir. 1982 yılına kadar Berge Aran, Orhan Bıçakçı, Afife (Emiroğlu) Batur, Bülent Özer (1958-9 arasında), Feyyaz Kuğu, Selçuk Batur, Ayda Arel (ST) (daha sonra Ege Üniversitesi), **Metin Sözen (ST)**, Ayla (Alpöge) Ödekan (ST), Metin Ahunbay, Zeynep (Nayır) Ahunbay, Nur (Fersan) Akın katılmıştır.

B. Mimarlık Tarihi Kürsüsü'nün Adı

Günümüzde Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı olan birimin adı zaman içinde çok sık değişikliğe uğramıştır. 1950'li yıllarda bazı evraklardaki antetlere göre Sanat Tarihi Kürsüsü olarak anılır, bazı yazılarda Mimarlık veya Mimari Tarihi Kürsüsü gibi bir isim kullanılır, Rölöve dersinin bu kürsüye geçmesiyle 1957 yılında Mimarlık Tarihi ve Rölöve Kürsüsü adını alır (Rölöve ve Mimarlık Tarihi versiyonu da mevcuttur). Ancak daha sonra 1960'ta tekrar Mimarlık Tarihi Kürsüsü olmuş. 1963-1972 yılları arasında yeniden Mimarlık Tarihi ve Rölöve Kürsüsü adını alırken, 1974'te aldığı Mimarlık Tarihi ve Restorasyon adını 1982 yılına kadar korumuştur.

C. İTÜ Maçka Mimarlık Mühendislik Fakültesi, Mimarlık ve Sanat Tarihi Kürsüsü

Taşkışla'daki eğitime paralel bir biçimde 1957 yılından itibaren İTÜ Maçka Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu faaliyete geçmiş ve ağırlıklı olarak Taşkışla'daki hocaların görevlendirilmesiyle çalışan okul daha sonra 1971-72 yılında İTÜ Maçka Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi adını almıştır. Bu fakültenin Mimarlık Bölümü içinde **Mimarlık ve Sanat Tarihi Kürsüsü** kurulmuştur. Bu kürsünün başkanı olan Sanat Tarihi kökenli Semra Ögel'le birlikte Arkeoloji kökenli Filiz Özer, daha sonra ayrılan Ahmet Işık Doğan (mimar), asistan olarak Günkut Akın (mimar) ve Nihat Bindal (mimar) çalışmıştır. İTÜ'den görevlendirilerek Yüksek Okulda ders veren Bülent Özer yeni kürsüye desteğini sürdürmüştür. 1982'de YÖK kararlarıyla iki Mimarlık Fakültesi birleştirilince "Mimarlık Tarihi ve Restorasyon" ve "Mimarlık ve Sanat Tarihi" kürsüleri de birleştirilmiş ve "Mimarlık Tarihi" ve "Restorasyon" adlarıyla iki ayrı Anabilim Dalı oluşturulmuş, Sanat Tarihi adı çıkartılmıştır. Doğan Kuban'ın başkanlığında 1982'de kurulan **Restorasyon Anabilim Dalı**'nda Zeynep Ahunbay, Nur Akın kalmış ve yeni kurulan bu anabilim dalına o yıl asistan olarak Ahmet Ersen katılmıştır. **Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı** da Semra Ögel başkanlığında, **Metin Sözen**, Ayla Ödekan, Afife Batur, Metin Ahunbay, Filiz Özer, Günkut Akın ve aynı yıl asistan olarak başlayan Uğur Tanyeli ve İlknur Kolay'dan oluşmuştur.

D. Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü

Yetmişli yıllarda Mimarlık Tarihi ve Restorasyon adına yapılan önemli bir girişim 1973 yılında Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü'nün (MTRE) kurulması olmuştur. Enstitünün kadrolu elemanları mimar Kani Kuzucular ve Engin Özden, fotoğrafçı Erkin Emiroğlu ve arkeolog Ayyüz (Sabuncu) Toydemir olmuştur. Anıtların bilimsel olarak incelenmesi ve korunmasına yönelik proje ve uygulamalar yapmak üzere kurulan bu enstitü kendi yayını olan **MTRE Bülteni**'ni de çıkartmıştır. İTÜ Mimarlık Tarihi Kürsüsü Türkçede bu alandaki yayın eksikliğini **Anadolu Sanatı Araştırmaları Dergisi**'ni de çıkartarak gidermeye çalışmıştır. YÖK yasasıyla 1982 yılında MTRE kapatılmış ve bu alanda filizlenmeye başlayan bir faaliyet de yok edilmiştir.

E. Dersler

1- Sanat Tarihi Dersleri

Mimarlık eğitimi 1969 yılına kadar tam yıllık periyotlarla devam etmiş, bu tarihten sonra yarıyıl sistemine geçilmiştir; eğitimin süresi de 1944 yılından 1973-1974 eğitim yılına kadar beş yıl olarak sürmü ve bu tarihten sonra dört yıla inmiştir. Bu değişen süre ve yarıyıl sistemi içinde Mimarlık Tarihi ve bununla birlikte Sanat Tarihi dersleri de değişiklik göstermiştir, birinci sınıfta başlamak üzere I, II, III olarak adlandırılan üç ders kurgulanmıştır. Mimarlık Tarihi derslerinin içeriğine paralel olarak verilen Sanat Tarihi derslerinin, 1970'li yılların başında yarıyılık sisteme geçilmesiyle, adları değiştirilmiştir. "Sanat Olgusuna Giriş", "Türkiye Sanatı Tarihi" ve "Kültürler ve Üsluplar" adları altında verilen Sanat Tarihi dersleri yine 1982'den sonra zorunlu dersler programından tamamıyla çıkartılmıştır. Günümüzde Mimarlık eğitimi içinde Sanat Tarihi sadece birinci sınıfın birinci yarıyılında "Sosyal Psikoloji", "Felsefe Giriş" ve "Sanat ve Kültür Tarihi" gibi başka derslerle genel seçmeli bir çeşni dersi olarak varlığını sürdürmektedir.

2- Zorunlu Mimarlık Tarihi Dersleri

Paolo Verzone ile birlikte dörde çıkan zorunlu Mimarlık Tarihi derslerinin temel kurgusu günümüze kadar değişmemiştir. 1969-70 yılında yıllık olan dersler yarıyıl sistemine geçince Mimarlık Tarihi dersleri de dört adet kalmakla beraber yıllık derslerden bir yarıyılık dersle indirgenmiştir. Eğitimin 1974 yılında beş yıldan dört yıla inmesiyle derslerin tüm eğitim programı içinde yüzdesi biraz artmıştır. Bugün "İlkçağ ve Bizans Mimarlığı" adı altında verilen dersin adı "Anadolu Sanatı ve Mimarisi" veya "Mimarlık Tarihi 1" adıyla da kayıtlara geçmiştir. Ders ağırlıklı olarak Antik Çağ (Yunan ve Roma) mimarisini, Bizans mimarisini ve özellikle İstanbul'un tarihsel topografyasını konu almaktadır. "Türk Mimarlık Tarihi" dersi ise "Anadolu Türk Mimarisi", "Mimarlık Tarihi 2" adıyla sıkça yer değiştirmiştir. Bu derste Anadolu Selçuklu, Beylikler Dönemi ve Osmanlı mimarisi işlenmektedir. "Avrupa Mimarlığı" ve "Çağdaş Mimarlık" adlı derslerin kurgusu temelde değişmediyse de arada "Mimarlık Tarihi 3" ve "Mimarlık Tarihi 4" adlarını almıştır. "Avrupa Mimarisi" dersleri Ortaçağ'dan XIX. Yüzyıla kadar Avrupa mimarisinin anahatlarını işlerken Osmanlı mimarisindeki Batılı üslupları yansımalarını da irdellemektedir. "Çağdaş Mimarlık" derslerinde ise 20. yüzyıl içinde değişen çeşitli mimari akımlar tanıtılmaktadır.

Uzun yıllar boyunca Doğan Kuban tarafından okutulan "Mimarlık Kavramları" veya "Mimarlık Tarihine Giriş" adlı dersler hem Mimarlık Tarihi hem de mimarlığa bir giriş niteliğinde olmuştur. YÖK yasasından sonra ders kaldırılmış ve ne yazık ki böyle bir dersin eksikliği giderilememiştir.

3- Seçmeli Dersler

Kürsünün profilini zorunlu eğitimden çok seçmeli dersler ortaya koyar; nitekim Mimarlık Tarihi kürsüsünün 1950'li yıllarda çok az kişiye sahip olmasından dolayı zorunlu derslerin dışında seçmeli ders açılmamıştır.

Kürsünün farklı kökenli akademisyenlerin katkısıyla büyümesiyle seçmeli Mimarlık Tarihi derslerinde de bir artış ve çeşitlenme olmuştur. 1960'lı yıllardan 1982 yılına kadar çeşitli dönemlerde Mimarlık Tarihi Kürsüsü tarafından verilen seçmeli derslerden bazıları "Restorasyon", "İstanbul'un Tarihi Gelişimi", "Osmanlı Çağında Yapı Alanının Örgütlenmesi", "Türk Evi-Türk Kenti", "Rölöve", "Osmanlı Hassa Mimarlar Örgütü", "Modern Eleştiri", "İstanbul Kent Dokusu", "Tarihi Çevre Alan Araştırması", "Tarihi Çevreyi Korumanın Güncel Sorunları", "Devrim Tarihi" (bir süreliğine Doğan Kuban ve Metin Sözen tarafından verilmiştir), "I. Ulusal Mimarlık Dönemi ve İstanbul Örnekleri", "Mimarlık Tarihi Genel Konular" olarak sıralanabilir.

İTÜ Maçka Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi'nde verilen zorunlu Mimarlık Tarihi dersleri benzer bir kurguyla dört adet olmuştur. "Osmanlı Devri Türk Mimarisi", "Modern Mimarlığın Tarihi", "20. Yüzyılda Resim ve Heykel", "Mimarlığın Gelişimi", "Rölöve", "Endüstri Dizaynı", "Türk Konut Mimarisi", "Modern Mimari", "20. Yüzyıl Mimarisi", "Modern Mimarlıkta Görüş ve Uygulama", "Avrupa Mimari-sinde Yapı ve Çevresi" gibi başlıklarla seçmeli dersler açılmıştır. 1982 yılındaki birleşmeden sonra zorunlu derslerde bir değişiklik yapılmazken açılan seçme derslerden bir kısmının adları aşağıdaki gibidir: "Türk Konut Mimarisi", "Ondokuzuncu Yüzyıl Türk Mimarisi", "Cumhuriyet Devri Türk Mimarisi", "Modern Mimarlıkta Eski-Yeni İlişkileri", "Sanat ve Endüstri", "1960 Sonrası Çağdaş Mimarlık", "Mimarlık Tarihinde Malzeme ve Yapım Teknikleri", "Rölöve", "Domed Space Architecture", "20. Yüzyıl Sanatı", "Mimarlık ve Sanat Kuramları", "Antik ve Ortaçağ Mimarisinde Özel Sorunlar", "Geleneksel Yapıların Strüktürel Özellikleri", "Tarihi Yapılarda Mimari Belgeleme", "Architect Sinan".

II. İTÜ Mimarlık Tarihi Lisansüstü Eğitimi Tarihi

A. 1944-1974 Yılları Arasında Yeterlik ve Doktora Çalışmaları

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi 1944 yılında kurulduğunda, doktora eğitimi programı bulunmamaktaydı. Bu yıllarda öğretim kadrosundaki asistanlar doktora tezi yerine yeterlik tezi hazırlamaktaydı. 1950 yılından itibaren çeşitli kürsülerdeki asistanların kabul edilen yeterlik tezleri konularının ağırlıklı olarak Kayseri Evleri, Diyarbakır Evleri vb. Anadolu'nun çeşitli kentlerindeki geleneksel konut mimarisi olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar Anadolu'nun çeşitli yerleşmelerinde, bugün çoğu yok olmuş konutların rölövelerinin alınarak belgelendiği ve yorumlandığı tezlerdir. Yeterlik tezleri jüri tarafından kabul edildikten sonra Fakülte matbaasında basılır, basılı nüsha İTÜ Senatosu tarafından incelenerek kabul edilirdi. Bu nedenle söz konusu çalışmalar kitap haline gelmiş eserlerdir. 1960'lı yıllarda doktora programı başladıktan sonra Mimarlık Tarihi Bilim Dalındaki ilk doktora tezi 1971 yılında kabul edilmiştir. Bu yıllarda doktora çalışmaları Doğan Kuban tarafından yürütülmekteydi.

B. 1974-1982 Yılları Arasında Lisansüstü Eğitimi

Mimarlık Fakültesi'nde, 1974 yılında 10 yarıyıllık eğitim 8 yarıyla indirilerek doktora eğitiminin yanı sıra Fakülteye bağlı Mimarlık Mühendislik Lisans Sonrası (MMLS) adı altında yüksek lisans eğitimi başlamıştır. Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü tarafından yürütülen yüksek lisans eğitimi sadece Restorasyon Bilim Dalı'ndadır. Üniversite Senatosu 1978 yılında, 1969-1973 yılları arasında 10 yarıyıllık mimarlık eğitimi görerek "Yüksek Mimar Mühendis" unvanı almayan mezunlar için de bir yıllık MMLS eğitiminden sonra bir tez yazarak yüksek lisans eğitimini tamamlama imkânı tanıyan bir karar almıştır. Mimarlık Fakültesi ve Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi Mimarlık Bölümü mezunu olan söz konusu öğrenciler derslerini Mimarlık Fakültesi MMLS Eğitimi Restorasyon Bilim Dalı programından alıp, tezlerini ise mezun oldukları fakülte'deki mimarlık tarihi öğretim üyelerinin danışmanlığında yapmışlardır. Bu öğrencilerin diplomalarında eğitim aldıkları bilim dalı yer almayıp, sadece "Yüksek Mimar" unvanı aldıkları belirtilmektedir. Sınırlı sayıda öğrenci için geçerli olan bu uygulamada öğrencilerin büyük bölümü Mimarlık Tarihi konularında çalışmışlardır.

Bu dönemde doktora çalışmaları ise çoğunlukla Mimarlık Tarihi Bilim Dalı'nda olmuştur. Tamamlanmış doktora tezlerinin konuları genellikle Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemi mimarisi ve yine aynı dönem yapılarının yapı elemanları üzerinde detaylı incelemelerdir. Doktora tezlerinin de yeterlik tezlerinde olduğu gibi İTÜ Senatosu'nda görüşülmeden önce Mimarlık Fakültesi'nce kitap olarak basılması şartı bulunmaktaydı.

C. 1982 Sonrası Lisansüstü Eğitimi

Lisansüstü eğitimi 1982 yılından itibaren fakültelerden alınarak Rektörlüğe bağlı enstitülerce yürütülmeye başlanmıştır. Bu tarihte, Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü de Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı ve Restorasyon Anabilim Dalı şeklinde ikiye ayrılarak iki farklı lisansüstü eğitimi vermeye başlandı. Mimarlık Tarihi Lisansüstü eğitimi 1982-1986 yılları arasında İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde başlamış olup, 1986 yılından bu yana ise İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde verilmektedir. 1982 yılında eğitime başlayan Mimarlık Tarihi lisansüstü eğitiminde ilk yıllarda Semra Ögel (program başkanı), Afife Batur, Metin Ahunbay, Metin Sözen, Ayla Ödekan ve Filiz Özer katkıda bulunmuş, daha sonraki yıllarda ise eğitim kadrosuna Günkut Akın, İlknur Kolay, Turgut Saner ve Zeynep Kuban katılmıştır. Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyeleri 1986-1987 öğretim yılından bu yana Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı ve bazı dersleri mimarlık tarihi disiplini destekleyen Sanat Tarihi Programında da Lisansüstü eğitimi vermektedir.

D. Dersler

Mimarlık Tarihi lisansüstü eğitiminde zorunlu ve seçme dersler bulunmaktadır. Zorunlu dersler: “Mimarlık Tarihinde Araştırma Yöntemleri”, “Mimarlık ve Sanat Tarihi Kuramları”, “Tarih I” ve “Tarih II”; seçime bağlı dersler: “Antik Mimarlık”, “Hristiyan Mimarlığı”, “İslam Mimarlığı”, “Çağdaş Mimarlık Kaynak ve Sorunları”, “Rölöve”, “Avrupa Mimarlığı”, “Türk Mimarlığı I”, “1950 Sonrası Çağdaş Mimarlık”, “İstanbul Bizans Surları” (seminer), “Konut Tarihi ve Antropoloji”, “Çağdaş Türkiye Mimarlığı”, “Mimarlıkta Anlam Çözümleme”, “Sanat Felsefesi ve Sosyolojisi”, “Türk Mimarlığı II”, “Evolution of Industrial Design”, “Ayasofya Üzerine Alıştırmalar” (seminer), “Contemporary Architecture”, “European Architecture”. İTÜ eğitim programında yer alan İngilizce destekli eğitim çerçevesinde ders programında İngilizce dersler de yer almaktaydı. Doktora tezlerinin İTÜ Senatosu'na gitmeden önce yayınlanması şartı da 1987 yılından sonra kaldırılmış ve bu tarihten itibaren tezler İTÜ tarafından yayınlanmamıştır. 1995-1996 öğretim yılından itibaren lisansüstü eğitim programında yapılan düzenleme ile not verme sistemi değişmiş, kredili sisteme geçilmiştir. Ayrıca İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü'ndeki bütün programlarda matematik dersi zorunlu olmuştur. Bu tarihten itibaren de Mimarlık Tarihi Alanında Bilgisayar Uygulamaları dersi zorunlu ders olarak programında yer almıştır. Yeni ders olarak “Osmanlı Mimarlık Tarihinde Yeni Yaklaşımlar” açılmış, “Evolution of Industrial Design” dersi “Endüstri Tasarımının Evrimi” adı altında Türkçe vermeye başlanmış ve “Contemporary Architecture” ile “Konut Tarihi ve Antropoloji” dersleri programdan çıkartılmıştır.

III. Eğitimi Destekleyen Faaliyetler

A. Teknik Geziler

Mimarlık Tarihi eğitiminin tamamlayıcı bir unsurunu da kuşkusuz yerinde yapılan gözlemler yani teknik geziler oluşturmaktadır. İstanbul içinde yapılan sistematik gezilerin dışında Paolo Verzzone'nin rölöveler olarak antik yapıları belgelemesiyle başlayan geziler, Doğan Kuban ile birlikte yaygınlık kazanmış, bazıları yayına dönüşmüştür (*Anadolu Gezilerinden İzlenimler, Bir Batı Anadolu Gezisi*, 1962). Günümüzde hâlâ “İlkçağ ve Bizans Mimarisi” dersi kapsamında genelde 2-3 günlük hafta sonu gezilerinde Ege bölgesindeki antik kentler, “Türk Mimarlık Tarihi” veya “Architect Sinan” dersleri çerçevesinde ise Edirne, Konya, Bursa ve İznik gezilmektedir. Yüksek lisans derslerinin bazıları kapsamında da bir haftalık yurt içi teknik geziler düzenlenmektedir. Yurtiçi teknik gezilerin araç temini Üniversite tarafından sağlanmaktadır. Çeşitli öğrenci gruplarıyla dersler kapsamında, Yunanistan, Suriye, İran, Bulgaristan gibi yabancı ülkelere de gidilmiş, çeşitli uluslararası işbirlikleri çerçevesinde gerçekleşen atölye çalışmaları vesilesiyle de öğrencilerle yurtdışı yolculukları yapılmıştır.

B. Arazi Projeleri

Öğrencilere arkeolojik arazi tecrübesi kazandıracak çalışmalar kürsünün ilk kurulduğu yıllardan beri var olmuştur. Paolo Verzzone asistan ve öğrencilerini kazı çalışmalarına götürmüş, daha sonra Doğan Kuban, Kalenderhane Camii kazılarına, Edirne Sarayı kazısına veya Selimiye Camii ölçümleri gibi projelere öğrenci ve asistanlarıyla birlikte gitmiştir. 1982'den sonraki yıllarda Mimarlık Tarihi öğretim üyeleri, araştırma görevlileri ve öğrencilerle birlikte TÜBA Kırsal Kültür Varlıkları Mimari Tespit Projesi (Urfa-Birecik-Suruç), TÜBA Kentsel Kültür Varlıkları Mimari Tespit Projesi (Denizli-Buldan), Ayasofya Araştırma-Restorasyon Projesi ve Uygulama, Molla Zeyrek Camisi Araştırma-Restorasyon Projesi ve Uygulama, Hasankeyf Kurtarma Kazıları Çerçeve-sinde Mimari Belgeleme Projesi, Karaman-Binbirkilise ve Silifke-Ayatekla Arkeolojik Araştırma ve Mimari Tespit Projesi, Mardin, Dara-Anastasiopolis Arkeolojik Kazısı ve Mimari Belgeleme Projesi, Marmaris-Kıran Gölü Arkeolojik Araştırma ve Mimari Belgeleme Projesi, Zenonopolis (Isauria) Yüzey Arkeolojik Araştırma ve Mimari Belgeleme Projesi gibi çalışmaları yürütmüş veya içinde yer almışlardır.

IV. Sonuç

İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde Mimarlık Tarihi eğitimi 57 yıllık bir geçmişe sahiptir. İTÜ'de Mimarlık Tarihi akademik formasyonunu almış birçok genç akademisyen Türkiye'nin önemli üniversitelerinde Mimarlık Tarihi anabilim dallarını kurmuş veya bunlara önemli katkılar sağlamıştır. Akademik içerik olarak da ilk kurulduğunda mimarlara Mimarlık Tarihi veya Sanat Tarihi eğitimi vermenin yanında yeni bir Türk Mimarlık Tarihi yazımı hedeflenmiştir. Örneğin Osmanlı mimarlığının son dönemlerinin rehabilitasyonu bu kürsüdeki çalışma ve yayınların neticesinde başlamış ve yaygınlık kazanmıştır. Yüksek lisans programlarının ağırlıkları arttıkça akademik misyonları da buraya kaymıştır. 1950'li yıllardan itibaren Mimarlık Tarihi bilim alanında yapılan yeterlik tezleri ve lisans eğitimi İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde ve Türkiye'de köklü bir mimarlık tarihi eğitimi geleneği oluşturmuştur. Lisansüstü eğitiminde Mimarlık Tarihi yapı bazında ve teoriler olarak iki kısımda yoğunlaşmıştır. Lisansüstü dersleri uzmanlaşmış olup, geniş bir yelpazeye sahiptir. İTÜ Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı, lisans eğitimindeki rolünü günümüzün mimari ve kültürel şartlarına göre yeniden değerlendirmektedir. Buna göre derslerde mimarlık eğitimi almaya gelen ve tarih eğitiminden tamamiyle soğutulmuş genç bir kitleye mimarlık tarihinin durağan bir geçmiş olmadığını ve önemli ufuk açıcı bir tasarım girdisi olarak ürünü zenginleştirebileceği anlatılmaya çalışılmaktadır. Ne var ki günümüzde İTÜ'deki mimarlık eğitimi içinde mimarlık tarihçileri proje süreçlerinde çok az yer almakta veya hiç yer almamaktadırlar ve dersler giderek azaltılmış olduğundan bu hedef henüz çok yakın gözükmemektedir. Ancak seçme derslere olan ilgi ve destek küçük de olsa umut vermektedir.”, “İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı'nın Tarihi”, İlnur Kolay, Zeynep Kuban, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 7, Sayı 13, 2009, 673-683

Milli Saraylar – İhlamur Kasrı

Oğlumuz Utku Ural, iki yaşında (1988) babasının gençlik gitarı ile tanıştı. Müziğe yeteneğini anlayan eşim Ersin Ural'ın Utku'ya doğum günü hediyesi minicik kuyruklu, mavi beyaz bir piyano idi. 1990 yılında Sandoz Levent Fabrika'dan, Barbaros Bulvarı'ndaki ofisimizde taşındık. Bir müzik bursu vesilesiyle Prof. Judith Ulug Hoca ile tanıştık. Dostluğumuz ilerledi. Utku'nun müzik yeteneğinden konuşunca evine davet etti. Topağacı'nda çok güzel bir dairede oturuyorlardı. Biz de Hüsrev Gerede'deki evimizdeydik o zamanlar. Utku'yu Cumartesi sabahları İhlamur Kasrı'nın resim kurslarına götürüyordum. Doğanın içinde tarihin kucağında sanatın bilinciyle yoğrulan minik afacanlar. İnanılmaz, olağanüstü güzel bir his. Doğa ve tarihin içinde resim yapmak güzeldir. Biz veliler de çaylarımızı içerek sohbet ediyorduk. İhlamur Kasrı'ndan sonra Judith (Uluğ) Hanım'a gittik. O kadar zarıftı ki Utku gelecek diye hayvancıklı bisküvileri salondaki orta sehпасına yerleştirmiş. “Kakaolu süt mü içersin?” diye sordu. Sohbet etti. Parmaklarını, kulağını, sesini oyun gibi test etti. Bize yol gösterdi. Ne ilginç ki Semahat Hanım ile çalışmaya başladım, bir de baktım ki Holding'de eşi Tunç Bey yönetici. Karşılaştığımız her davette ya da Semahat Hanım'a geldiğinde bana candan sarıldı, gözlerinin içi parlayarak, tatlı tatlı kısa sohbetler yaptık. Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal'in öğrencisi de olduğumu öğrendiğinde Sevgi Gönül Hanım, beni Sadberk Hanım Müzesi protokol listesine dahil ettirmişti. Judith Hanım ile olduğu gibi Güzin Hanım, Doktor Bey ile de sergi açılışlarında karşılaştık. Afrodisias gibi. Geyre Vakfı Afrodisias'ın ilk açılışı o kadar güzel olmuştu ki. İngiliz “Garden Party” gibi özenliydi organizasyon, kıyafetler, ikramlar, bilgilendirme. Zira Güzin Hanım, Geyre Vakfı'nın genel kurulu üyeleri arasında idi. Güzin Hanım ve Dr. Poffet bize çocuk yetiştirme ile ilgili nasihatler verirdi. Utku ortaokulda B.Ü.'de okuyan ağabeyden İngilizce, İTÜ'den kıymetli bir asistan dostumuzdan Matematik ve Fizik için de destek almıştı. Okul hayatı boyunca kişisel gelişim (İhlamur Kasrı resim-drama, Müjdat Gezen, İYİK yüzme, BJK basket, Ahmet Güvenç-Gülen Andak gitar, Dialog Can Gürzap) faydalı oluyor ve üniversiteye hazırlık kursuna gitmeden Bilkent Üniversitesi'ni kazanmış, şeref öğrencisi olarak mezun olmuştu ve diplomasını, 1980 Roma Üniversitesi'ndeki toplantıdan itibaren dialog halinde olduğumuz ilk Kültür Bakanımız Talat Sait Halman Hocamızın elinden almıştı. O dönemde eşim Ersin'inin çalışan bir eş/anne olarak bana süregelen desteği/hakkı ödenemez.

Metin amcanın vefatı haftası, İhlamur Kasrı'nda “Çocuklara Resim Eğitimleri” ile tanıştığımız ve 1990 yılından itibaren irtibatla olduğumuz Dilek Dişbudak Hocamıza şöyle yazdım: “Sevgili Dilek Hanım. Umarım görüşmeyeli iyisindir. Siz Metin Sözen Hoca ile çalışmıştınız diye hatırlıyorum. O tarihlerde Dolmabahçe Sarayı içinde bir ofisi vardı. “Devletin Evi Saray” kitabımızdan, babamın arkadaşlığından itibaren, sizin çalışmalarınızı, İhlamur eğitimlerini de içine alan bir yazı hazırlığı içindeyim. ÇEKÜL kuruluşu bu aşamada oldu. Resim Heykel de iyi idi. Sizden sonra gitmişti Utku. Siz de Oktay Aslanapa Hoca, Semavi (Eyice) Bey amca, Yıldız (Demiriz) teyzenin öğrencisi oldunuz değil mi Dilek Hanım? Müthiş bir kadro imiş.

“Günaydın Rengigül Hanım. Evet, Metin Sözen hoca saraya girmemde etkendir. Daha öncesinde akademide çok sevgili hocam Mustafa Cezar ile de görüşürlerdi. 2 arkadaşımın doktora tezlerinde de İstanbul Üniversitesi’nde birlikte olduk. Hoca ile sarayda her zaman dirsek temasında idik. Bizim için nefes alıran bir insandı. Sevdik, sevildik. Güzellikler karşılarsın onu. Hepsini hocamdır. Yıldız hoca ile sonrasında uzun yıllar dernek yönetim kurulunda da birlikte çalıştık. Allah hepsine rahmet etsin. Resim Heykel Müzesi yazın kısa dönem yapıyordu. İhlamur, Milli Saraylarda ilkti ve biz yanında başka şeyler de yaptık. Metin Hoca, İhlamur’da şehir ortasında bu hareketi çok istedi, her zaman destekledi. Faaliyetlerdeki yıla yayılma ve sanat tarihi gezileri onu mest ediyordu. Resim Heykel’de Sabit Ayasbeyoğlu. Metin Hoca ve Sabit Bey, İkiizler burcu, erkek entelektuellerydi ve çok içten bir kucaklama oldu benim için. Çok severim bir de.” Dilek

Herkes 7 Ağaç - ÇEKÜL Vakfı

Babamın emekliliği onuruna fakültede bir sempozyum düzenlemişti Gökhan (Eliçin, Prof. Dr.) amca. Prof. Dr. Metin Sözen, sempozyum konuşmasından kısa bir paragraf: **“Burada ben Faik Yaltırık’ın tüm boyutları ile anlatıldığı bir toplantıda, sivrileşmiş bir Faik Yaltırık’ın önemini vurgulamak için bulunuyorum. Bilim adamı olabilirsiniz. Cumhurbaşkanı da olabilirsiniz. Ama bir şeyi yapamazsınız. O da kuşaklar arasındaki bağın güçlü, geleceği önceden gören kolaylıklara doğru sapmazsınız insan tipi fazla yetiştiremiyorsunuz. Aranızdaki fark oradan ortaya çıkar.”** Prof. Dr. Metin Sözen, “Kasnak Meşesi ve Türkiye Florası Sempozyumu” 21-23 Eylül 1998

Bu sempozyum sonrasında, “Faik Hoca, ÇEKÜL’de odan hazır” demiş babama Metin amca. TEMA kuruluşunda Hayrettin (Karaca) amcanın “İkinci Başkan olur musun Faik Hoca?” dediğini biliyorum, telefon konuşmalarına da bizzat şahit olmuştum.

Atlas Dergisi ve FEST Turizm

Babam Atlas Dergisi'nde halkı bilgilendirmek amacıyla yazardı ve kurul üyesi idi. FEST Turizm ile de halkı bilgilendirici gezilerde bilimsel mihmandarlık yaptı.

9 Aralık 2025, Salı akşamı, 18.30'daki FEST'in 40. Yıl Organizasyonu gerçekleşti. "Kırk Yılda Devriâlem" kitabı yayınlandı. Dileyen "Kırk Yılda Devriâlem" kitabı - "à la Fest" yazımı okuyabilir.

SANDOZ – ÇEKÜL

Koleksiyoner, Sandoz koleksiyoncusu Hakan Sepici Bey'in arşivinden. İzniyle yazıma monte ettim, kendisi "Sandoz ve Sosyal Projeleri" hususunda değerli bir belge' diye görüşlerini bildirdi. Hakan Sepici ile 2024 Mart ayında yapmış olduğumuz röportajı RE Books Arts'tan ve Güncel Kadın Dergisi köşemden okuyabilir.

Hatırladığım; 1994 - 1995 yılları gibiydi, ÇEKÜL ağaçlandırma projesinin (7 Ağaç Ormanları) yeni başladığı dönemdi ve bu kapsamında Sandoz, bardaklara sponsor olmuştu. Araziye gidip, toprakla, doğa ile buluşan, çalışanlara sıcak çorba, çay ikramı olurdu.

Sandoz'un 35. Yılı çeşitli etkinliklerle kutlanmıştı. Ben de 10. Yıl plaketimi Erman Atasoy Bey'in elinden almıştım.

"Sandoz, Türkiye'de 35. Yılı kutladığı bu yıl, her bir personeli adına ÇEKÜL'ün (Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma Vakfı) başlattığı Gelibolu Ormanlarını Onaralım" kampanyasına bağışta bulundu. Sandoz ayrıca şirket olarak da bu kampanyaya katılarak kişisel bağışların tutarında bağış yaptı.

Her bir Sandoz personelinin adına hazırlanan bağış sertifikaları, 16 Eylül 1994 Cuma günü Beykoz Abraham Paşa Hasır Tesislerinde düzenlenen bir öğle yemeğinde dağıtıldı. ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen de bağış çekini ve bağış yapan personelin bir listesini bu kutlama yemeğinde aldı. Sandoz Ürünleri A.Ş. Murahhas Aza ve Genel Müdürü Erman Atasoy ve ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen yemekte birer konuşma yaptı."

"Orman Bakanı'ndan Sandoz'a Plaket – Orman Bakanı Hasan Ekinci, Sandoz Ürünleri A.Ş. Murahhas Aza ve Genel Müdürü Erman Atasoy'a Sandoz'un tüm personelinin ağaçlandırma davasını benimseyerek ağaç dike kampanyasına katılması dolayısıyla bir plaket verdi."

CEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen (ortada), başış çekini Genel Müdür Erman Atasoy'dan, başışçılar listesini de en kıdemli personel Mehmet Cantürk'ten aldı.

Orman Bakanı'ndan Sandoz'a Plaket

Orman Bakanı Hasan Ekinci, Sandoz Ürünleri A.Ş. Murahhas Asa ve Genel Müdürü Erman Atasoy'a plaket verirken.

Orman Bakanı Hasan Ekinci, Sandoz Ürünleri A.Ş. Murahhas Asa ve Genel Müdürü Erman Atasoy'a Sandoz'un kim personelinin ağaçlandırma davasını benimseyerek ağaç dikme kampanyasına katılması dolayısıyla bir plaket verdi.

Orman Bakanı Hasan Ekinci, 21 Eylül 1994 günü Bakanlık Toplantı Salonunda düzenlenen törende, Sandoz'un bu girişimini ağaç sevgisinin yaygınlaştırılması ve ormanlarımızı sahip çıkma bilincinin yerleştirilmesi yolunda para bağışının ötesinde örnek bir davranış olarak nitelendirdi.

22

Prof. Dr. Metin Sözen'in Sandoz Bülteni 1986/4 sayısında "Millî Saraylar ve Getirdikleri" yazısı da yer aldı. Doğum iznimde olduğum için bu sayı hafızamda değildi. Sandoz Koleksiyoneri Hakan Sepici Bey'e teşekkür ederim.

"Gezmek Yaşamaktır"

"Türkiye'de bir zamanlar tatil denince akla, deniz, kum, güneş üçlüsü geliyordu. Kızgın kumda yatmak, kızgın güneş altında kavrulmak, denizde bir iki kulaç atmak... Hepsi bu kadar. Tatil süresince her gün yinelenen eylemler. Sonra benim çıkardığım **Atlas Dergisi** devreye girdi. Tatilcileri değişik seçeneklerden haberdar etti: Dağlarda yürüyüş yapmak da bir tatildi. Lüks otel odaları yerine çadırda konaklamak da heyecan vericiydi. Tarihe dokunmak, bisikletle yollara düşmek, azgın akıntılarda kano yapmak, dağlara tırmanmak, kent sokaklarında dolaşmak, kaybolmak, keşfetmek...

Bunların hepsi birer tatil türüydü. Atlas'ın yayınları zaman içinde meyvelerini verdi. Türk insanı gezi, macera, doğa ve kültür turizmlerinin de olduğunun farkına vardı ve sevdi. Bu değişkenliği sağlayan sadece Atlas Dergisi değildi. İşe Sultanahmet'te, ücret karşılığı turist gezdirmekle başlayan, Robert Kolej öğrencisi Faruk Pekin'de aynı çabaya girişmişti. Turizme amatörce bir başlangıç yapan Faruk Pekin sonraları **FEST Turizm** şirketini kurdu.

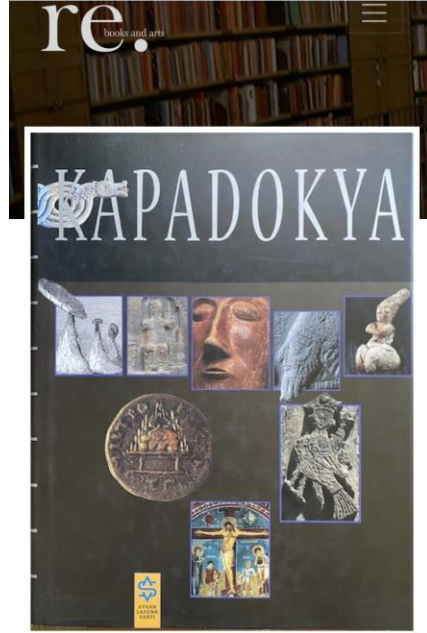
İşe yabancı gezginlere Türkiye'de kültür gezileri yaparak başladı. Yabancı gezginler Türkiye'nin benzersiz ören yerlerini, doğal zenginliklerini, çok katmanlı, çok kültürlü, çok dinli, çok dilli yapısını Faruk Pekin aracılığı ile öğrendiler. Pekin, 80'li yılların sonunda "**Adım Adım İstanbul**" gezilerini başlattı. İlk gezinin rehberliğini Murat Belge yaptı. Daha sonraki gezilerin rehberleri ise **kendi konularında Türkiye'nin en uzman kişileri**ydiler: Doç. Dr. Mehmet İhsan Tuncay, **Prof. Metin Sözen**, Prof. Afife Batur, Prof. Baha Tanman, **Prof. Faik Yalıtık**, Prof. Kazım Çeçen, antika uzmanı Rafi Portakal, sanat tarihçisi Hayri Fehmi Yılmaz, mimar Cengiz Bektaş, tarihçi Necdet Sakaoğlu.

Bu kıymetli rehberlerin eşliğinde İstanbul'u gezdiğiniz hayal edebiliyor musunuz? Ben birkaç geziye katılmış, ne kadar İstanbul cahili olduğumu öğrenmiştim. Faruk Pekin ilk konaklamalı gezisini Kapadokya'ya düzenledi. Ardından 15 günlük bir tren yolculuğunu organize etti. Bu yolculuğun rotası şöyleydi: İstanbul-Ankara-Hattuşaş-Trabzon-Artvin-Van-Hasankeyf-Mardin-Diyarbakır-Urfa-Nemrut-Eski Malatya... Geziler sadece kentler ve ören yerleri ile sınırlı değildi. Prof. Faik Yalıtık ile flora gezilerini başlattı. Ağaçlar, bitkiler, çiçekler, böcekler. Sonra doğa yürüyüşleri, ardından yeşil rotalar devreye girdi." Mehmet Yaşın, "Gezmek Yaşamaktır", 2017

Eserleriniz ile Yaşayınız

Sadece Atlas'ta yazmadılar tabii, halkı bilgilendirmek için Tarih Vakfı Yayını İstanbul Dergisi gibi nice neşriyatta yayın kurulu üyesi, yazar olarak yer aldılar.

1990'da "Devletin Evi Saray" kitabımızın tashihleri sırasında Sandoz Levent'teki fabrikamızda çalışıyorduk. ÇEKÜL'ün kuruluş aşamasında Sandoz Levent'ten Beşiktaş'taki Türkan Şoray'ın sahibi olduğu Barbaros Bulvarı üzerindeki Sandoz Genel Müdürlüğe taşınmıştık. Metin amca ve sevgili eşi Betül teyze de Genel Müdürlük binamızdaki toplantılara katılmışlardı. Eşi ile uyumu hoşuma gitmişti. Betül teyze de dinamik, güler yüzlü, zarif, çok çalışkan bir Türk kadını imajı veriyordu. Dr. Bey ile Güzin Hanım'ın iş ve evlilikteki ahengi, birbirlerini tamamlamalarına benziyordu. Mimar Oya halamız ile Erdur (Bekiroğlu) eniştemiz gibi. Böyle çiftler tanımıştım. Eş uyumu başarıda önemli, babamın onuruna gerçekleşen sempozyumda babamın arkasındaki iki güçlü kadın; annem Güler Yaltırık ve babaannemden Nevzat Yaltırık'tan bahsetmişim. Güzin Hanım, ÇEKÜL vakfının da kurucuları arasında yer aldı. Babamın bazı kitapları ÇEKÜL kitaplığında da yer alıyor.

Yazar: Prof. Dr. Metin Sözen
- Yayın Yönetmeni
Yardımcısı: Ayşe Sümer
Yayınevi: Ayhan Şahenk Vakfı

rebooksandarts.com

Nur içinde yatınız Metin amca. Babamın da sizin de kitaplarınızdan bazıları "itibarlı kitaplar müzayedesinde"nde yer alıyor. Ayşe Sümer Hanım'ın hediyesi "Kapadokya" gibi eserleriniz RE Books Arts'a kayıtlı. Eserleriniz, öğrencileriniz, ÇEKÜL ile yaşamaya devam ediniz.

Duygu dolu Saygı ile,